

Науковий вісник Львівського національного університету
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького.

Серія: Економічні науки

Scientific Messenger of Lviv National University
of Veterinary Medicine and Biotechnologies.

Series: Economical Sciences

ISSN 2519–2701 print

<https://nvlvet.com.ua/index.php/economy>

doi: 10.32718/nvlvet-e10007

UDC 338.43:637(477)

Capital formation of livestock production enterprises in Ukraine

V. Maksym, V. Chemerys, V. Dushka, M. Kuz

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv, Lviv, Ukraine

Article info

Received 20.11.2022

Received in revised form

20.12.2022

Accepted 22.12.2022

Stepan Gzhytskyi National
University of Veterinary Medicine
and Biotechnologies Lviv,
Pekarska Str., 50, Lviv,
79010, Ukraine.
Tel.: + 38-097-58-701-77
E-mail:
volodiamaxym88@gmail.com

Maksym, V., Chemerys, V., Dushka, V., & Kuz, M. (2022). Capital formation of livestock production enterprises in Ukraine. Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Economical Sciences, 24(100), 40–46. doi: 10.32718/nvlvet-e10007

Animal husbandry is a strategic branch of agriculture that provides the population with valuable food products and industry with critical raw materials. One of the prerequisites for the successful functioning of livestock production enterprises is the effective formation and use of capital. This process is fundamental in times of war, as it affects the financial and economic stability of enterprises in the industry. The article describes the research results on the theoretical and practical features of the formation of the capital of livestock production enterprises based on the analysis of statistical data for 2015–2021. The main trends of changes in the balance indicators of livestock enterprises in Ukraine are determined. An analysis of the specific weight of enterprises producing livestock products in the formation of aggregate indicators of the balance sheet of agricultural enterprises of Ukraine for the studied period was carried out. The main internal and external factors of capital formation of enterprises have been established. The structure of the equity capital of enterprises in the livestock industry was studied according to the primary sources of formation. Based on the conducted research, it was established that for 2015–2021, the leading indicators of the balance sheet of enterprises of the industry increased until 2020; however, after the decrease in the economic efficiency of production in the livestock industry of Ukraine, there was a sharp decline in the value of non-current assets at the level of 12 % and a moderate decrease in the value of equity - by 6%, especially in the last year of the studied period. The structure of own capital has also worsened, in which the specific weight of reserve capital, for example, in poultry and pig breeding, has decreased to 1%, which indicates the strengthening of destructive processes in the financial stability of enterprises in the specified areas of animal husbandry. The situation is better for dairy enterprises, where a higher level of reserve capital (7%) in equity capital structure is observed. The analysis of the current liabilities of livestock production enterprises indicates a significant share of short-term loans - at the level of 30%, which, in the conditions of increased interest rates for loan capital, will potentially affect the deterioration of the financial stability of many enterprises that operate with a low level of economic efficiency. A negative phenomenon for the formation and use of capital of enterprises in the livestock industry was the strengthening of the impact of price disparity in 2020–2021, which reduced the profitability of the production of most types of products, particularly pork, poultry meat, and eggs. The decrease in the value of equity and non-current assets is significantly influenced by the material losses received during the war, which led to a reduction in the scale of production, a decrease in economic efficiency, and the cessation of enterprise activity.

Keywords: animal husbandry, enterprises, production, equity, undistributed income, loanable funds, current liabilities, non-negotiable assets.

Формування капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва в Україні

В. Л. Максим, В. А. Чемерис, В. І. Душка, М. О. Кузь

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького,
м. Львів, Україна

Тваринництво є стратегічною галуззю сільського господарства, яка забезпечує населення цінними продуктами харчування, а промисловість важливою сировиною. Однією із передумов успішного функціонування підприємств з виробництва продукції тваринництва є ефективне формування та використання капіталу. Особливо важливим даній процес є в умовах війни, оскільки впливає на фінансову стабільність та економічну стійкість підприємств галузі. У статті описані результати досліджень щодо теоретичних та практичних особливостей формування капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва на основі аналізу статистичних даних за 2015-2021 рр. Визначено основні тенденції зміни показників балансу підприємств галузі тваринництва в Україні. Проведено аналіз питомої ваги підприємств з виробництва продукції тваринництва у формуванні зведених показників балансу сільськогосподарських підприємств України за досліджуваній період. Встановлено основні внутрішні та зовнішні чинники формування капіталу підприємств. Досліджено структуру власного капіталу підприємств галузі тваринництва за основними джерелами формування. На основі проведених досліджень встановлено, що за 2015-2021 рр. основні показники балансу підприємств галузі зростали до 2020 р., однак після зниження економічної ефективності виробництва у тваринництві України відбувся різкий спад вартості необоротних активів на рівні 12% та помірне зниження вартості власного капіталу – на 6% особливо в останній рік досліджуваного періоду. Також погіршилася структура власного капіталу, у якій питома вага резервного капіталу, для прикладу у птахівництві та свинарстві скоротилася до 1%, що вказує на посилення деструктивних процесів у фінансовій стабільності підприємств вказаних напрямів тваринництва. Більш кращою є ситуація для підприємств молочного скотарства, де спостерігається вищий рівень резервного капіталу (7%) у структурі власного капіталу. Аналіз поточних зобов'язань підприємств з виробництва продукції тваринництва вказує на значну частку короткострокових кредитів – на рівні 30%, що в умовах підвищених відсоткових ставок за позиковий капітал потенційно вплине на погіршення фінансової стійкості багатьох підприємств, які функціонують з низьким рівнем економічної ефективності. Негативним явищем для формування та використання капіталу підприємств галузі тваринництва стало посилення впливу диспаритету цін у 2020-2021 рр., який знизив прибутковість виробництва більшості видів продукції, зокрема свинини, м'яса птиці та яєць. На зниження вартості власного капіталу та необоротних активів суттєво впливають одержані матеріальні збитки під час війни, які призводять до скорочення масштабів виробництва продукції, зниження економічної ефективності та припинення діяльності підприємств.

Ключові слова: тваринництво, підприємства, виробництво, власний капітал, нерозподілений прибуток, позиковий капітал, поточні зобов'язання, необоротні активи.

Вступ

Розвиток підприємств у тому числі галузі тваринництва завжди пов'язаний із зростанням вартості капіталу, зокрема власного. В умовах економічної кризи, в яку охоплена Україна через повномасштабну війну, значна частина підприємств сільського господарства, у тому числі усіх напрямів тваринництва, зокрема на окупованих територіях зазнають катастрофічних втрат, пов'язаних із безповоротним знищенням матеріально-технічних цінностей, які необхідні для організації виробництва. Також перериваються логістичні зав'язки, які необхідні для стабільного функціонування підприємств, оскільки через них постачається сировина та матеріали зокрема паливо, корми, засоби захисту для тварин та ін. Відповідно актуальним є дослідження особливостей формування та динаміки капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва в Україні.

Дослідження капіталу підприємств аграрного сектору висвітлені у працях багатьох науковців серед яких: Н. Куровська (Kurovska, 2014), О. Лаврик (Lavryk, 2021), І. Панасейко, Л. Новікова (Panaseiko & Novikova, 2017), Т. Соломатіна, К. Серебряк (Solomatina & Sieriebriak 2019), А. Шлебат (Shlebat, 2015) та інших. А також в наукових працях іноземних вчених: Е. Rosochatecká, К. Tomšík, D. Žídková (Rosochatecká et al., 2008), щодо окремих аспектів забезпеченості капіталом сільського господарства Чехії. Дослідження Y.-C. Wang (Wang, 2016) про оптимізацію структури капіталу в сільськогосподарських кооперативах з врахуванням циклічності оборотних фондів.

Проте, в умовах поширення рецесії в економіці України, залишається не достатньо вивченими питання щодо формування та динаміки вартості власного капіталу підприємств галузі тваринництва.

Формування капіталу підприємств сільського господарства є визначною складовою операційної та

фінансової стратегії його розвитку, а також вихідною умовою реалізації виробничого процесу. Нагромадження капіталу в межах суб'єктів господарювання аграрної галузі (власний капітал і його реінвестування) та його залучення від різноманітних господарюючих суб'єктів є базою для визначення джерел капіталу, його структури та ефективності використання. (Shlebat, 2015).

Основою стратегічного зростання фінансового потенціалу суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки є: активізація економічних важелів самовідтворення капіталу, отримання рентабельності на рівні, достатньому для розширення обсягів виробництва. Підвищення прибутковості авансованого капіталу та інвестиційної привабливості сільськогосподарських виробників обумовить зростання їх фінансового потенціалу, можливість залучення банківських кредитів та лізингу для забезпечення розширеного відтворення. Важливим напрямом збільшення власного капіталу акціонерних товариств за рахунок зовнішніх джерел є емісія додаткових випусків акцій шляхом виходу на фондові ринки, у т. ч. світові; підвищення їх інвестиційної привабливості через проходження процедур лістингу на фондових біржах і позабіржових торговельних майданчиках; зміцнення корпоративного управління тощо (Solomatina & Sieriebriak, 2019).

Мета дослідження. Визначення основних тенденцій та особливостей формування капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва в Україні. Основними завданнями виходячи з мети дослідження стали: аналіз та оцінка динаміки основних показників балансу підприємств галузі тваринництва; дослідження джерел формування власного капіталу та аналіз структурних змін за основними напрямками тваринництва України; аналіз поточних зобов'язань та їх забезпечень у підприємствах з виробництва продукції тваринництва.

Матеріал і методи дослідження

Основними матеріалами, які використані у статті стала зведена статистична інформація щодо показників балансу підприємств тваринництва України, а також наукові праці українських та іноземних економістів. У дослідженні використані загальні наукові методи, а саме: аналіз та синтез – при визначенні основних тенденцій у формуванні капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва та оцінці основних показників балансу; монографічний метод – при комплексному вивченні основних теоретичних та практичних аспектів формування капіталу підприємств галузі тваринництва України; експертний метод дослідження – при аналізі причинно-наслідкових зв'язків між

структурними змінами у формуванні капіталу підприємств галузі тваринництва.

Результати та їх обговорення

Загальна сума балансу підприємств галузі тваринництва України за 2015–2021 рр. виросла на 23 %. Однак, варто зазначити, що у 2021 р. відбувся спад значень більшості показників балансу. Так, власний капітал підприємств з виробництва продукції тваринництва знизився у 2021 р по відношенні до попереднього року на 6 %. Довгострокові зобов'язання та забезпечення залишилися практично не змінними як і вартість оборотних активів. Спад необоротних активів за 2021 р. становив 12 % у порівнянні з 2020 р., або близько 10 млрд. грн.

Таблиця 1

Показники балансу підприємств галузі тваринництва України за 2015–2021 рр., млн. грн

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 до 2015 р. у %	2021 до 2020 р. у %
Необоротні активи	52588	57323	63533	71414	83252	87928	77425	147,2	88,1
Оборотні активи	67947	98588	84489	65727	67947	69200	70616	103,9	102,0
Необоротні активи та групи вибуття	25	8	2	2	1	27	28	112,0	103,7
Власний капітал	59008	62176	68589	74500	88744	86132	80938	137,2	94,0
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	12077	12251	10681	10386	10668	12605	11954	99,0	94,8
Поточні зобов'язання і забезпечення	49473	81482	68752	52255	51785	58408	55174	111,5	94,5
ЗНА	2	11	1	2	3	10	2	100,0	20,0
Баланс	120559	155919	148023	137144	151201	157154	148068	122,8	94,2

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

Загальна вартість необоротних активів на кінець досліджуваного періоду по відношенню до 2015 р. зросла майже на половину. Різне зниження вартості необоротних активів у 2021 р. пов'язане з виходом із ринку частини сільськогосподарських підприємств через низький рівень економічної ефективності виробництва основних видів продукції. Зниження еконо-

мічної ефективності, яке стимулювало виробників скорочувати масштаби виробництва обумовлено різким зростанням цін на корми та енергоносії при відносно низьких цінах реалізації продукції, що спричинило в подальшому диспаритет цін та зниження економічного інтересу бізнесу в тваринництві.

Таблиця 2

Питома вага підприємств з виробництва продукції тваринництва у формуванні зведених показників балансу сільськогосподарських підприємств України за 2015–2021 рр., %

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 до 2015р. +/-
Необоротні активи	31	26	23	22	21	21	16,6	-14,4
Оборотні активи	13	7	13	10	11	10	8	-5
Необоротні активи та групи вибуття	34	10	3	2	1	17	8,7	-25,3
Власний капітал	21	17	16	15	17	14	10,2	-10,8
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	18	20	18	13	11	16	13,7	-4,3
Поточні зобов'язання і забезпечення	14	7	17	12	12	13	12	-2
ЗНА	4	19	2	2	6	13	3,5	-0,5
Баланс	18	10	16	14	15	14	11	-7

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

Питома вага підприємств, які виробляють продукцію тваринництва у формуванні зведених показників

балансу сільськогосподарських підприємств України за 2015–2021 рр. поступово знижується. Так, частка в

сукупному балансі скоротилася з 18% у 2015 р. до 11% у 2021 р. Найбільш суттєве скорочення відбулося необоротних активів – до 8%. Негативні тенденції у динаміці основних показників балансу підприємств з виробництва продукції тваринництва зумовляють посилення впливу та домінуюче значення у сільському господарстві саме галузі рослинництва з формуванням експортного сировино орієнтованого агропродовольчого сектору економіки України з низьким рівнем

доданої вартості та ефективності розподілу залучених матеріально-технічних ресурсів. Також знижується сума нерозподіленого прибутку та резервного капіталу на основі яких формуються передумови для розширеного відтворення та розвитку галузі. 2021 р. характеризується кризовими явищами, спадом виробництва, економічної ефективності, рівня капіталізації та інвестиційної привабливості більшості напрямів тваринництва України.

Таблиця 3

Власний капітал підприємств галузі тваринництва України за 2015-2021 рр., млн. грн

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021 у % до 2015 р.
Зареєстрований капітал	8220	9056	8487	8180	8033	8458	8519	103,6
Додатковий капітал	7309	9423	7906	11218	10482	9279	9817	134,3
Резервний капітал	2364	2488	3052	2990	3338	3652	3581	151,5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	42189	42585	49816	52620	67247	65127	59341	140,7
Неоплачений та вилучений капітал	1073	1376	672	509	357	383	320	29,8

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

Основними джерелами формування капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва є власні та позикові кошти. До власних джерел відносяться нерозподілений прибуток, статутний фонд підприємства, амортизаційні відрахування. Позиковий капітал найбільш частіше формується на основі короткострокових та довгострокових кредитів. Також, варто виокремити залучення коштів у формі бюджетного фінансування в межах спеціальних програм розвитку для

виробників продукції тваринництва (компенсація частини вартості обладнання та сільськогосподарської техніки, прямі дотації на утримання корів, відгодівлю ВРХ та ін.). Проте, в умовах війни, державна фінансова підтримка суттєво знижується, через значний дефіцит бюджету, тому вагомість зазначеного джерела фінансування для новостворених та діючих підприємств, зокрема фермерських господарств буде мінімальною.

Рис. 1. Джерела формування капіталу сільськогосподарських підприємств

Джерело: (Panaseiko & Novikova, 2017).

Фактори впливу на обсяг та структуру капіталу сільськогосподарських підприємств можливо поділити на дві групи: фактори зовнішнього та внутрішнього середовища. До факторів зовнішнього

середовища за фінансово-економічною онакою відносять: політика держави стосовно аграрного сектора економіки, макроекономічні тенденції економічного стану держави, інвестиційна

привабливість аграрної сфери, кон'юнктура внутрішнього та зовнішнього ринків сільськогосподарської продукції, ступінь доступності аграріїв до зовнішніх джерел фінансування. За організаційно-правовою ознакою – рівень нормативно-правового забезпечення діяльності сільськогосподарських виробників, умови залучення капіталу на фінансовому ринку, наявність державних субсидій для аграрного сектору, розвиток інфраструктури ринку, досягнення стандартів ЄС щодо організації та управління процесом виробництва та реалізації продукції. За інноваційно-управлінською ознакою – рівень та якість державних інститутів нааграрну сферу національної економіки, рівень соціально-економічного розвитку сільських територій, рівень кооперації між фінансовим та промисловим капіталом в аграрній сфері економіки (Kurovska, 2014).

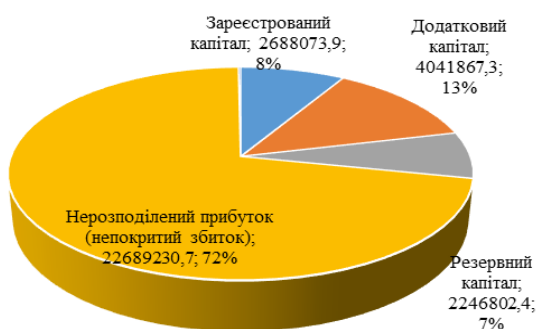

Рис. 2. Структура власного капіталу підприємств молочного скотарства, 2021 р.

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

До внутрішніх факторів середовища за фінансово-економічною ознакою відносять: динаміка структури капіталу підприємства, величина основного та оборотного капіталу, співвідношення попиту та пропозиції на ринку, цінова політика підприємства, ризики пов'язані з реалізацією продукції. За організаційно-правовою ознакою до внутрішніх факторів відносять: політика формування власного капіталу, вартість залучення зовнішніх джерел фінансування капіталу підприємства, форми та методи оптимізації структури капіталу, механізм розподілу капіталу за напрямками виробничо-господарської діяльності, умови забезпечення капіталізації. За інноваційно-управлінською ознакою до внутрішніх факторів відносять: якість управління власним та залученим капіталом підприємства, рівень застосування інноваційних технологій управління капіталом підприємства, резерви до збільшення розміру власного капіталу (Kurovska, 2014).

На сучасному етапі господарювання власний капітал є як інвестиційним так і виробничим ресурсом, об'єктом управління та джерелом доходу, чинником формування фінансових результатів підприємства. (Lavryk, 2021).

Рис. 3. Структура власного капіталу підприємств з вирощування свиней, 2021 р.

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

Власний капітал віддзеркалює величину вартості засобів, які належать суб'єкту господарювання, тобто розмір участі власників (акціонерів, учасників, засновників) підприємства у фінансуванні його активів. Для того, щоб суб'єкт господарювання успішно функціонував, потрібно ефективна робота, що потребує чимало зусиль і часу з побудови і організації ефективних систем ведення фінансово-економічної діяльності, управління власним капіталом підприємства і складання звітності, яке допоможе підвищити, максимізувати прибуток, тобто рентабельність підприємства (Lavryk, 2021).

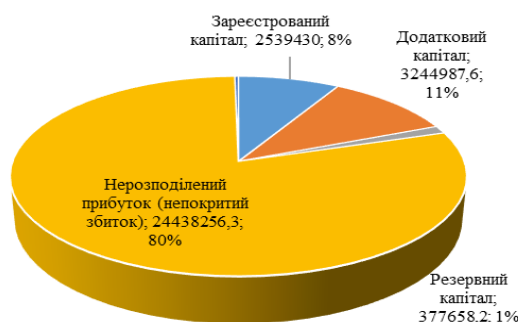

Рис. 4 Структура власного капіталу підприємств з вирощування птиці, 2021 р.

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

У структурі власного капіталу підприємств з виробництва молока, вирощування свиней та птиці за підсумками 2021 р., основна частка – на рівні 80% припадає на нерозподілений прибуток. Критично низьким було значення резервного капіталу у свинарстві та птахівництві, що пояснюється несприятливими економічними умовами для даних виробництв у даний період та необхідністю використовувати резерви для збереження стабільності функціонування. Більш високою часткою резервного капіталу у структурі власних активів характеризується молочне скотарство. Резервний капітал є індикатором успішності бізнесу. Від його частки у структурі власного капіталу та суми залежить фінансова стабільність підприємства та можливості для розширеного розвитку.

Таблиця 4

Поточні зобов'язання і забезпечення підприємств галузі тваринництва за 2015–2021 рр. млн. грн

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р. у % до 2015 р.
Короткострокові кредити банків	2304	2255	2627	1923	2047	2461	3936	170,8
Поточна кредиторська заборгованість	22108	29355	46309	34185	33751	33015	16574	75,0
Поточні забезпечення	61	92	72	108	169	175	244	400,0
Доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	183	210	170	162	215	266	323	176,5
Інші поточні зобов'язання	24816	49570	19574	15877	15603	22490	34097	137,4

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

У структурі поточних зобов'язань основна частка припадає на інші поточні зобов'язання (62 %) та поточну кредиторську заборгованість (30 %). Короткострокові кредити склали всього 7 %, або 3,9 млрд. грн. Із зростанням відсоткових ставок за кредити та скороченням обсягів виробництва в підприємствах частка короткострокових кредитів в банках у структурі поточних зобов'язань потенційно знизиться. Зростання короткострокових кредитів можливе у низькоєфективних підприємств галузі, які намагатимуться втриматися на ринку та забезпечити додатковими обіговими коштами стабільність виробництва продукції.

Рис. 5. Структура поточних зобов'язань і забезпечень підприємств галузі тваринництва, 2021 р.

Джерело: (Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021)

У 2021 р. середня відсоткова ставка за кредит терміном на 12–24 міс. складала 15–16,5 % при обліковій ставці НБУ на рівні 8–8,5 %. В умовах 35–40 % річної інфляції ставки за кредит в комерційних банках підвищилися до 30%, що є непосильним для більшості виробників продукції тваринництва, враховуючи низьку економічну ефективність. До винятків можливо віднести інтенсивних крупнотоварних виробників, зокрема у птахівництві та свинарстві, економічна ефективність функціонування яких за показником чистої рентабельності капіталу потенційно здатна перевищувати 25 % – для виробників свинини та 20 % – для виробників продукції птахівництва. Також, при раціональній організації молочного скотарства з досягненням високих показників продуктивності корів, спеціалізовані підприємства зазначеного напрямку

тваринництва також можуть залучати кредити в комерційних банках під високі ставки, однак на короткостроковій основі та з врахуванням рівня чистої рентабельності капіталу, який повинен становити не менше 13–15 %.

Важливим для підприємства з виробництва продукції тваринництва є концентрація на підвищенні ефективності управління капіталом з використанням спеціалізованих під конкретне виробництво та напрям бізнесу оптимізаційних моделей за допомогою яких можливо визначити найбільш вигідну за встановленим критерієм та обмеженнями комбінацію структури залученого капіталу, а також визначити ступінь зав'язків між результативним показником та основними змінними, які розглядаються при побудові таких моделей.

Слід також зазначити про актуальність мінімізації залученого капіталу та раціональне використання залучених ресурсів. Звичайно необхідно враховувати специфіку кожного напрямку тваринництва при організації бізнесу, однак доцільно з врахуванням високої вартості залучення позикового капіталу, розглядати варіанти з орендою чи лізингом, що дозволяє знизити потребу в коштах на формування основного капіталу. Так, оренда виробничих та господарських приміщень для новостворених фермерських господарств дозволяє знизити потребу в коштах на формування основного капіталу до 50 %. Лізинг обладнання, машин, сільськогосподарської техніки мінімізує потребу в авансованому капіталі для організації бізнесу у тваринництві додатково на 20–30 % в залежності від технологічних особливостей обраного напрямку.

Висновки

Ефективне формування та використання капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва є важливим стратегічним завданням від якого залежить успішне функціонування бізнесу та передумови для його майбутнього розвитку. За досліджуваний період з 2015–2020 р. відбулося поступове зростання власного капіталу підприємств галузі тваринництва України до 86,14 млрд. грн, однак наступного 2021 р. динаміка стала негативною та характеризувалася спадом на рівні 6 % до попереднього 2020 р. Зокрема найбільш помітне скорочення у 2021 р. відбулося у вартості необоротних активів (-12 %) у відношенні до 2020 р.

Також в останній рік досліджуваного періоду спостерігається суттєве зниження суми сукупного нерозподіленого прибутку підприємств з виробництва продукції тваринництва до 59 млрд. грн, що стало наслідком падіння економічної ефективності виробництва основних видів продукції тваринництва, зокрема у птахівництві та свинарстві через зростання вартості кормів та енергоносіїв при відносно нижчих темпах підвищення цін реалізації, що обумовило виникнення диспаритету цін у галузі починаючи з 2020 р., наслідки якого позначилися уже на показниках 2021 р. У структурі власного капіталу частка, яка припадає на нерозподілений прибуток за основними напрямками тваринництва становила на рівні 80 % у 2021 р. при незначній питомій вазі резервного капіталу. Зниження рентабельності тваринництва впливатиме на подальше скорочення значень основних показників балансу, зокрема суми власного капіталу, що також додатково посилюється масштабною війною з початку 2022 р., яка спричинила значні матеріальні збитки багатьом крупним виробникам галузі тваринництва.

Перспективи подальших досліджень. Основою наших подальших досліджень стане оптимізація структури формування капіталу підприємств з виробництва продукції тваринництва на основі різних критеріїв, у тому числі максимізації значення показника рентабельності капіталу та внутрішньої норми прибутковості для новостворених підприємств.

References

- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2022). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukrainian).
- Kurovska, N. O. (2014). Formuvannia kapitalu v protsesi zabezpechennia finansovoi diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv. Visnyk ZhNAEU Finansy, oblik ta analiz hospodarskoi diialnosti, 2, 1–2(43), 170–176. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> (data zvernennia 03.12.2022) (in Ukrainian).
- Lavryk, O. (2021). Formuvannia vlasnoho kapitalu ta yoho znachennia u finansovii diialnosti subiekta hospodariuvannia. Ekonomichniy analiz, 31(1), 296–305. doi: 10.35774/econa2021.01.296.
- Panaseiko, I. M., & Novikova, L. F. (2017). Formuvannia kapitalu ahrarnykh pidpriemstv v umovakh ekonomichnoi kryzy. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia Ekonomika, 1(49), 276–283. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/137295> (data zvernennia 03.12.2022) (in Ukrainian).
- Rosochatecká, E., Tomšík, K., & Žídková, D. (2008). Selected problems of capital endowment of Czech agriculture. Agricultural Economics – Czech, 54, 108–116. doi: 10.17221/242-AGRICECON.
- Shlebat, A. A. (2015). Stan ta tendentsii pokaznykiv formuvannia ta vykorystannia kapitalu silskohospodarskykh pidpriemstv. Ahrosvit, 7, 65–69. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=1849&i=12> (data zvernennia 03.12.2022) (in Ukrainian).
- Solomatina, T. V., & Sieriebriak, K. I. (2019). Stratehichni finansovi potentsial formuvannia kapitalu subiektiv hospodariuvannia ahrarnoho sektora ekonomiky. Ekonomika ta derzhava, 12, 39–42. doi: 10.32702/2306-6806.2019.12.39.
- Wang, Y.-C. (2016). The optimal capital structure in agricultural cooperatives under the revolving fund cycles. Agricultural Economics – Czech, 62 45–50. doi: 10.17221/204/2015-AGRICECON.